

Ympäristölautakunta

17.10.2023

Aika 17.10.2023 klo 12:00 - 13:10**Paikka** Kaupunginhallituksen kokoushuone 2. krs**Käsitellyt asiat**

§	Otsikko	Sivu
§ 80	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	3
§ 81	Pöytäkirjan tarkastus	4
§ 82	Kuljetus- ja kiviainesurakka 2022-2023	5
§ 83	Energiansäästötoimenpiteet	7
§ 84	Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2022	13
§ 85	Nuorisovaltuuston edustajaehdokkaiden nimeämiset hyvinvointi-, elinvoima- ja ympäristölautakuntiin	17
§ 86	Investointiohjelman 2023 muutos/Kulttuurikeskuksen teatterin vss- tilan muuttaminen arkistoksi	19
§ 87	Ympäristötoimialan talousseuranta	20
§ 88	Saapuneet kirjeet	21
§ 89	Ajankohtaiset asiat	22

Ympäristölautakunta

17.10.2023

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Pasoja Jouko	12:00 - 13:10	Puheenjohtaja	
	Alamommo Jaakko	12:00 - 13:10	Varapuheenjohtaja	
	Heiskanen Päivi	12:00 - 13:10	Jäsen	Teams etäyhteydellä
	Härkönen Heikki	12:00 - 13:10	Jäsen	
	Kettunen Matti	12:00 - 13:10	Jäsen	
	Laitila Minna	12:00 - 13:10	Jäsen	
	Lescelius Marko	12:00 - 13:10	KH:n edustaja	Teams etäyhteydellä
	Mikkanen Anneli	12:00 - 13:10	Jäsen	
	Pudas Markku	12:00 - 13:10	Jäsen	
Muu	Grönvall Mika	12:00 - 13:10	Esittelijä, ympäristöjohtaja	
	Jukka Kesonen	12:00 - 12:46	Viran-/toimenhaltija	
	Tikanoja Jaana	12:00 - 12:15	Viran-/toimenhaltija	
	Kuukasjärvi Taina	12:00 - 13:10	Sihteeri	
Poissa	Alatalo Ulla			
	Metsävainio Tanja			
	Tiensuu Leena			

AllekirjoituksetJouko Pasoja
puheenjohtajaTaina Kuukasjärvi
sihteeri

Käsitellyt asiat

80 - 89 §

Pöytäkirjan tarkastus KemiJaakko Alamommo
pöytäkirjantarkastajaMatti Kettunen
pöytäkirjantarkastaja

Pöytäkirja yleisesti nähtävillä

Yleisessä tietoverkossa

Ympäristölautakunta

§ 80

17.10.2023

Lailisuus ja päätösvaltaisuus

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 80

Esittelijä

Puheenjohtaja Jouko Pasoja

Päätösehdotus

Todetaan kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös

Todettiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi.

Ympäristölautakunta

§ 81

17.10.2023

Pöytäkirjan tarkastus

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 81

Esittelijä

Puheenjohtaja Jouko Pasoja

Päätösehdotus

Valitaan pöytäkirjan tarkastajiksi Jaakko Alamommo ja Matti Kettunen.

Päätös

Valittiin pöytäkirjan tarkastajiksi Jaakko Alamommo ja Matti Kettunen.

Ympäristölautakunta § 32 16.11.2021
Ympäristölautakunta § 82 17.10.2023

Kuljetus- ja kiviainesurakka 2022-2023

Ympäristölautakunta 16.11.2021 § 32

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 3.11.2021

Ympäristötoimiala on kilpailuttanut kiviainestoimitus ja kuljetussopimuksen 2022-2023. Tilaajina sopimuksessa on kaupungin lisäksi Kemin Energia ja Vesi Oy. Tarjouksia saatiin määrääaikaan mennessä kolme (3) kappaletta.

Tarjouspyynnössä pyydettiin kiviaineshintoja ajettuna työmaalle ja autoon lastattuna sekä ajokaluston tuntihintoja. Valintakriteerinä on halvin hyväksytty tarjous. Tarjouspyyntöasiakirjat ovat liitteenä.

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Lautakunta päättää valita Kemin Ajotilaus Oy:n kuljetus- ja kiviaines urakoitsijaksi vuosille 2022-2023.

Päätös

Lautakunta valitsi Kemin Ajotilaus Oy:n kuljetus- ja kiviaines urakoitsijaksi vuosille 2022-2023.

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 82 679/02.08.00/2021

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 9.10.2023

Kuljetus- ja kiviainesurakassa on sopimuksen (11 §) mukaan mahdollisuus kahteen (2) optiovuoteen ja optioneuvottelut on käytävä vuoden 2023 aikana. Tilaaja ja urakoitsija ovat käyneet sopimusneuvottelun 28.9.2023 ja sen johdosta urakoitsija on antanut optiovuosille tarjouksen, jossa on taksoja tarkistettu kuorma-autoliikenteen kustannusindeksillä ja maanrakennuskustannusindeksillä. Tarjous on liitteenä. Kaupunki ja Kemin Energia ja Vesi Oy pitää urakoitsijan tarjouksen hinnantarkistuksia perusteltuna.

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Lautakunta päättää, että kuljetus- ja kiviainesurakkaa jatketaan vuosille 2024-2025.

Päätös

Lautakunta päätti, että kuljetus- ja kiviainesurakkaa jatketaan vuosille 2024-2025.

Ympäristölautakunta
Ympäristölautakunta

§ 32
§ 82

16.11.2021
17.10.2023

Liitteet

- 1 Kiviaines ja kuljetussopimus hinnantarkastusesitys 03102023
- 2 Maanrakennus ja murskaustyökustannusindeksit 8 2023
- 3 Kuljetuskustannusindeksi 8 2023

Ympäristölautakunta	§ 81	20.09.2022
Kaupunginhallitus	§ 289	17.10.2022
Ympäristölautakunta	§ 46	16.05.2023
Ympäristölautakunta	§ 83	17.10.2023

Energiansäästötoimenpiteet

Ympäristölautakunta 20.09.2022 § 81

Valmistelu

vs. ympäristöjohtaja Risto Pöykiö, sähköistysvastaava Jukka Kesonen, kunnossapitopäällikkö Risto Verronen, kaupunginarkkitehti Kaisa-Mari Immonen

Kaupungin ja kunnat ovat suuria energian (sähkö, lämpö, vesi) käyttäjiä ja tästä aiheutuu suuret taloudelliset kustannukset. Julkisuudessa on ollut useasti esillä arvioita että tulevan talven aikana energian hinnassa on odotettavissa suuria hinnan korotuksia sekä energian hinnan voimakasta vaihtelua ja jopa pulaa energian, varsinkin sähkön saatavuudessa.

Kuntaliiton 11.8.2022 päivätyn muistion mukaan kuntien on syytä varautua ja selvittää mahdollisuuksia energian säästöön – niin taloudellisesta näkökulmasta kuin myös energian riittävyyteen liittyen, huomioiden kuitenkin yhteiskunnan kriittisten toimintojen ylläpito ja kuntien palveluvelvoitteet.

Kemin kaupungin kiinteistöjen sähkönkulutuksesta aiheutuu vuositasolla noin 650.000 euroa kustannus (sähkö n. 50% + siirto n. 50%), kaukolämmöstä noin 1 miljoonan euron kustannus ja vedestä noin 90.000 euron kustannus. Lisäksi katuvalaistuksesta aiheutuu noin 246.000 euron kustannus (sähkö + siirto).

Edellä esitetyn perusteella on perusteltua Kemin kaupungissa pohtia keinoja joilla energian kulutusta voidaan tarvittaessa nopeasti vähentää ja saada tätä kautta myös kustannussäästöä, vaikka kaupungin energiankulutusta ja energian säästötoimenpiteitä pohditaan myös energia-työryhmässä.

Energian säästöön liittyvää asiaa on käsitelty kaupunginjohtajan johtoryhmässä 9.8.2022 ja saatu toimeksianto energiansäästöesitysten tekemiseen. Energiaan (sähkö, kaukolämpö) liittyviä mahdollisia hintariskejä on esitelty konsernijaostolle 16.08.2022.

Energian saatavuuteen (varsinkin sähkö) ja hinnannousuun liittyvä riski on kirjattu 29.08.2022 kaupungin riskienhallintaohjelmaan (Rego).

Oheismateriaalina on toimenpiteitä jolla kaupungin kiinteistöjen ja yleisten aluiden ylläpidossa voitaisiin saada tarvittaessa energian säästöä.

Esittelijä

Vs. ympäristöjohtaja Risto Pöykiö

Päätösehdotus

Kuullaan sähköistysvastaava Jukka Kesosen ja kunnossapitopäällikkö Risto Verrosen selostus energiansäästötoimenpiteistä.

Ympäristölautakunta	§ 81	20.09.2022
Kaupunginhallitus	§ 289	17.10.2022
Ympäristölautakunta	§ 46	16.05.2023
Ympäristölautakunta	§ 83	17.10.2023

Ympäristölautakunta esittää edellä esitetyt energiansäästötoimenpiteet kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja pyytää siltä valtuutusta vastuuhenkilöiden toteuttamaan ne.

Ympäristölautakunta päättää lisäksi, että mikäli kaupunginhallitus hyväksyy energiansäästötoimenpiteet, toteutetut toimenpiteet raportoidaan ympäristölautakunnalle ja kaupunginhallitukselle elokuussa 2023 pidettävissä kokouksissa sekä saatetaan myös kaupunginjohtajan johtoryhmän ja konsernijaoston tietoon.

Raportoinnissa tulee esittää ainakin seuraavaa:

- 1) Mitkä energiansäästötoimenpiteet toteutettiin ja millä aikavälillä.
- 2) Mitkä energiansäästötoimenpiteet jätettiin toteuttamatta. Miksi?
- 3) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu energian säästö (MW).
- 4) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu veden säästö (m³).
- 5) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu rahallinen säästö (Eur)?
- 6) Missä kohteissa energian/veden säästöä saavutettiin ja kuinka paljon.
- 7) Missä kohteissa energian/veden säästöä ei saavutettu.
- 8) Energiansäästötoimenpiteiden hyödyt ja haitat.
- 9) Muut asiaan liittyvät merkitykselliset seikat.
- 10) Kehittämisideat ja jatkotoimet energian säästämiseksi.

Raportoinnin vastuuhenkilöinä sähköistysvastaava (J. Kesonen) ja kunnossapitopäällikkö (R. Verronen).

Päätös

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti:

Ympäristölautakunta esittää edellä esitetyt energiansäästötoimenpiteet kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi ja pyytää siltä valtuutusta vastuuhenkilöiden toteuttamaan ne.

Ympäristölautakunta päättää lisäksi, että mikäli kaupunginhallitus hyväksyy energiansäästötoimenpiteet, toteutetut toimenpiteet raportoidaan ympäristölautakunnalle ja kaupunginhallitukselle elokuussa 2023 pidettävissä kokouksissa sekä saatetaan myös kaupunginjohtajan johtoryhmän ja konsernijaoston tietoon.

Raportoinnissa tulee esittää ainakin seuraavaa:

- 1) Mitkä energiansäästötoimenpiteet toteutettiin ja millä aikavälillä.
- 2) Mitkä energiansäästötoimenpiteet jätettiin toteuttamatta. Miksi?
- 3) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu energian säästö (MWh).
- 4) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu veden säästö (m³).
- 5) Energiansäästötoimenpiteillä saavutettu rahallinen säästö (Eur)?
- 6) Missä kohteissa energian/veden säästöä saavutettiin ja kuinka paljon.
- 7) Missä kohteissa energian/veden säästöä ei saavutettu.
- 8) Energiansäästötoimenpiteiden hyödyt ja haitat.
- 9) Muut asiaan liittyvät merkitykselliset seikat.
- 10) Kehittämisideat ja jatkotoimet energian säästämiseksi.

Ympäristölautakunta	§ 81	20.09.2022
Kaupunginhallitus	§ 289	17.10.2022
Ympäristölautakunta	§ 46	16.05.2023
Ympäristölautakunta	§ 83	17.10.2023

Raportointi toteutetaan ensimmäisen kerran noin puolen vuoden seurantajakson jälkeen toukokuun ympäristölautakuntaan. Hybridiautojen ja sähköautojen sähkön hintaa tarkistetaan vastaamaan oikeita kustannuksia.

Raportoinnin vastuuhenkilöinä sähköistysvastaava (J. Kesonen) ja kunnossapitopäällikkö (R. Verronen).

Lautakunta hyväksyi muutetun esityksen.

Kaupunginhallitus 17.10.2022 § 289

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen
Päätösehdotus	<p>Kaupunginhallitus päättää hyväksyä esitetyt energiansäästötoimenpiteet.</p> <p>Lisäksi kaupunginhallitus edellyttää, että ympäristötoimi laatii suunnitelman katuvalojen HQL-polttimoiden (1800 kpl) vaihdosta led-polttimiin kevään 2023 aikana. Polttimoiden vaihtoihin varataan yhdyskuntatekniikan investointiohjelmasta 200 000 euron määräraha ja vaihtotyö kilpailutetaan.</p>
Päätös	<p>Kaupunginhallitus päätti hyväksyä esitetyt energiansäästötoimenpiteet.</p> <p>Lisäksi kaupunginhallitus päätti edellyttää, että ympäristötoimi laatii suunnitelman katuvalojen HQL-polttimoiden (1800 kpl) vaihdosta led-polttimiin kevään 2023 aikana. Polttimoiden vaihtoihin varataan yhdyskuntatekniikan investointiohjelmasta 200 000 euron määräraha ja vaihtotyö kilpailutetaan.</p>

Ympäristölautakunta 16.05.2023 § 46

Valmistelu	<p>Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 10.5.2023</p> <p>Kyseessä on väliraportointi, jossa todetaan aloitettuja toimenpiteitä energiasäästön toteutumiseksi. Syksyn väliraportoinnissa todetaan/arvioidaan toteuneet kulutus- ja kustannussäästöt.</p> <p>Toteutetut toimenpiteet kokousvälillä:</p> <p>Toimiala on ohjeistanut koko henkilökuntaa energiasäästötoimenpiteillä, joita jokainen henkilö tai työhteisö voi itse tehdä.</p>
-------------------	---

Ympäristölautakunta	§ 81	20.09.2022
Kaupunginhallitus	§ 289	17.10.2022
Ympäristölautakunta	§ 46	16.05.2023
Ympäristölautakunta	§ 83	17.10.2023

Kiinteistöjen ja yleisten alueiden valaistusten toiminta-aikoja on tarkennettu suunnitelman mukaisesti. Ulkoalueilla valaistusaikaa on lyhennetty 2 tuntia niiltä osin kuin se on ollut mahdollista. Syväkankaan ja Sauvosaaren kouluilla on muutettu energiasäästävät ulkovalaisimet, joiden yhteinen tehosäästö on noin 10-15 %. Henkilökunnan autojen sisälämmittimien käyttö kiellettiin talvikaudelle 2022-2023.

Uimahallin saunan lämmityksen aikatauluja on muokattu siten, että toisen saunan lämmitys alkaa 2-3 tuntia aikaisemmin ja toisen saunan lämmitys loppuu 2-3 tuntia aikaisemmin. Näistä arvioitu energiasäästö on noin 3 %. Miesten ja naisten puolella on molemmissa kaksi saunaa.

Kaksi rakennusta on purettu (uimahallin rivitalo ja Penttilän piharakennus) ja näiltä osin koko ylläpitokulu säästyy. Konevarikon kalustossa on sisälämmittimien tehoja laskettu ja osa kalustosta on ollut lämmittämättömänä. Kuljettajille on järjestetty ajotapakoulutus, jolla tavoitellaan polttoainesäästöjä.

Ympäristötoimiala on laatinut suunnitelman HQL-polttimoiden vaihdosta vuoden 2023 aikana. Pelkkiä HQL-lamppuja on perusteltua vaihtaa niihin valaisimiin, jotka eivät sijaitse Kemin Energia ja Vesi Oy:n sähköverkon peruskorjauksen piirissä olevilla alueilla tai jos työ edellyttää muutakin kuin pelkkää lampun vaihtoa. Usein pelkkä lampun vaihto ei ole järkevää tai mahdollistakaan. Kaupungin katuvaloista suurin osa on sellaisia, joissa pitää vaihtaa koko valaisin tai pylväs ja samassa yhteydessä pudotetaan katuvalokaapeli maahan samaan ojaan muiden kaapeleiden kanssa.

Kaupunki suorittaa yhteistyössä Kemin Energia ja Vesi Oy:n kanssa ne katuvalotyöt, jossa tehdään yhtäaikaa muuta sähköverkko työtä. Kemin Energia ja Vesi Oy kilpailuttaa ja tilaa kaupungille kuuluvan materiaalin ja kaivutyön.

Pelkät HQL-lamppujen vaihdot kilpailutetaan omana urakkana kesällä 2023. Kohteet sijaisevat kartalla joka on [liitteenä](#).

Esittelijä	Ympäristöjohtaja Mika Grönvall
Päätösehdotus	Lautakunta merkitsee tiedoksi
Päätös	Merkittiin tiedoksi.

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 83
471/14.04/2022

Valmistelu Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 10.10.2023

Ympäristölautakunta	§ 81	20.09.2022
Kaupunginhallitus	§ 289	17.10.2022
Ympäristölautakunta	§ 46	16.05.2023
Ympäristölautakunta	§ 83	17.10.2023

Ympäristötoimiala on toteuttanut vuoden aikana useita energiaa säästäviä toimenpiteitä. Toteutettuja toimenpiteitä ovat muun muassa seuraavat:

- tiedottamista koko henkilöstölle liittyen työpaikalla omaan toimintaan jolla voidaan säästää energiaa
- kausivalaistusten paloajan vähentäminen 4 kuukaudella
- henkilökunnan autojen sisälämmityslaitteiden kieltäminen käyttöön talvikaudella 2022-2023
- uimahallin saunojen lämpötilamuutos saatettu vastaamaan käyttöä
- monitoimihalliin asennetaan 100 kWp (kilowattipiikki/huipputeho) edestä aurinkopaneeleja
- Syväkankaan koulun ja keskuskoulun ulkovalaistuksen muutos syksyllä 2022
- Syväkankaan koulun C-siiven valaistusmuutos (käytävä ja luokkatilat) valmistuu lokakuussa 2023
- kulttuurikeskuksen valaistusmuutos valmistuu lokakuussa 2023
- purettuja rakennuksia ovat uimahallin asunto-osa ja Penttilän piharakennus
- myytävien kiinteistöjen lämmitys ja ilmanvaihto on laskettu mahdollisimman alas
- katuvalojen paloaikaa on lyhennetty (yöaikana) ja energiaa säästäviä lamppeja on vaihdettu 306 kappaletta
- konehallin valaistus on uusittu ja konehallin autojen lämmitystolppiin on vaihdettu kellokytkimet.

Suurin vaikutus energian kulutukseen tulee sääolosuhteista, joihin ei voida itse vaikuttaa. Isoja säästöjä saadaan energian kulutukseen ja ylipäättään ylläpitoon kiinteistöjen purkamisten ja myyntien kautta.

Energiakulutuksen muutokset vuoden (9/2022-9/2023) aikana:

- kiinteistöjen lämmönkulutus laski yhteensä 7,9 %
- kiinteistöjen sähkönkulutus laski yhteensä 12,8 %
- veden kulutus laski yhteensä 19,3 %
- yleisten alueiden valaistusteho vaihdettujen lamppejen osalta laski 50 %.

Euroissa energiasäästöä saatiin vuodessa noin 190 000 €. Kaupungille on myöhemmin tullut kiinteistöjä ylläpidon piiriin (muun muassa ”soster” - kiinteistöt, joista ympäristötoimialan tilapalvelu maksaa ylläpitokulut) ja nämä eivät ole edellä mainitussa vertailussa mukana. Sähkön hinnan kehitys on epävarmaa ja kaukolämmön osalta on jo taksoja tarkistettu 1.10.2023 alkaen.

Esittelijä Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus Lautakunta merkitsee tiedoksi energiasäästötoimenpiteet ja lähettää edelleen kaupunginhallitukselle tiedoksi.

Päätös Esittelijä muutti esitystään seuraavasti:
Lautakunta merkitsee tiedoksi energiasäästötoimenpiteet ja lähettää päätöksen edelleen kaupunginhallitukselle tiedoksi sekä huomioitavaksi toimialueen johtoryhmiin. Lautakunta hyväksyi muutetun esityksen.

Kaupunginhallitus
Ympäristölautakunta

§ 206 19.06.2023
§ 84 17.10.2023

Vastaukset tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen 2022

Kaupunginhallitus 19.06.2023 § 206

Valmistelu Hallinto- ja kehitysjohtaja Jukka Vilén, puh. 040 486 4101

Tarkastuslautakunta jätti arviointikertomuksen vuodelta 2022 valtuuston hyväksyttäväksi. Valtuusto hyväksyi kertomuksen ja edellytti, että kaupunginhallitus pyytää vastuullisilta toimialoilta vastauksen tarkastuslautakunnan esittämiin huomioihin.

Kaupunginhallitus pyytää vastaukset syyskuun 15 päivään mennessä oheisiin huomioihin:

Keskusvirasto:

- Miten toimialueet ovat reagoineet vuoden aikana talousarviolityksiin?
- Paljonko on keskeneräisiä valtuusto- ja kuntalaisaloitteita?
- Käsittelevätkö valtuustoryhmät aloitteet perinpohjaisesti ennen kuin ne luovutetaan eteenpäin? Onko myös muiden puolueiden edustajilla mahdollisuus osallistua halutessaan valtuustoaloitteeseen?
- Kaupunki on hakemassa nuorisovaltuustomyönteinen kuntasertifikaattia. Mitä konkreettisia tekoja tätä varten on suunniteltu?
- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?
- Mikä oli kehityskeskustelujen toteutumisaste vuonna 2022? Onko kehityskeskustelulomakkeessa kysymyksiä liittyen työn merkityksellisyyteen ja stressin hallintaan? Miten kaupungissa edistetään keskustelukulttuuria ja kannustetaanko työntekijöitä mielipiteiden esille tuomiseen? Seurataanko esille nousseiden esim. kehittämisideoiden ja muiden työhön liittyen toimenpiteiden toteutumista riittävästi?
- Miten korvaavan työn malli on toteutunut käytännössä? Ovatko työolot sekä työvälineet riittävän hyvät?
- Työvälineiden soveltuvuuden lisäksi on syytä arvioida työntekijöiden eettistä kuormitusta, työilmapiiriä ja psykologista turvallisuutta. Luodaanko työntekijöille riittävän turvallinen ilmapiiri, jossa jokainen uskaltaa olla oma itsensä?
- Onko esihenkilöille tarjolla riittävästi tukea ja koulutusta sekä seurantaa henkilöstöjohtamisen tueksi? Mikä on kaupungin kyky reagoida yksittäisiin onnettomuuksiin ja kriiseihin, jotka vaikuttavat kuntalaisten tai työntekijöiden hyvinvointiin, mutta jotka eivät kuitenkaan ole laajempaan

Kaupunginhallitus
Ympäristölautakunta

§ 206 19.06.2023
§ 84 17.10.2023

varautumissuunnitelmaan kuuluvaa?

Ympäristötoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

- Onko laatu- ja kalustovaatimus ollut riittävä (talviurakointi)? Liittymien aukaisu tehdään vain osassa kaupunkia, minkä vuoksi kuntalaiset ovat eriarvoisessa asemassa. Miten laadunvalvonta auraurakoinnin osalta on toteutunut?

- Väestönsuojien ajantasaistamisen eteen työt on aloitettu. Missä vaiheessa tämä työ on menossa ja kuinka laajasti REDI:n suositukset on laitettu täytäntöön?

- Onko kiinteistöjen osalta laadittu peruskorjaussuunnitelma, jonka pohjalta korjausvelka voidaan arvioida?

- Miten ympäristötoimiala suhtautuu hankkeiden hyödyntämiseen yksittäisten strategisten painopistealueiden edistämisessä?

Hyvinvointitoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

- Olisiko monitoimihallin prosessin voinut toteuttaa ilman käyttökatoja ja mistä viivästyminen johtuu?

- Mitä kaupunki voi tehdä koulupsykologien saatavuuden edistämiseksi? Onko koulun perustoiminnassa tai kouluterveydenhoidon resurssissa huomioitu koulupsykologien puute?

- Toteutuuko erityinen tuki koululuokissa riittävästi? Onko opettajia kuultu asiassa? Olemmeko yhä avoin ja luotettava arjen kumppani?

- Vihreä ja kestävä Kemi -sertifikaatteja laajennettiin kaikille kouluille sekä Kivikon ja Hepolan päiväkodille. Minkälaisia toimenpiteitä kouluille ja päiväkodeille on tehty tässä yhteydessä ja millaisia suunnitelmia on ulkopuolisen laadunvalvonnan kehittämiseksi?

- Onko sosiaalista mediaa hyödynnetty kyselyn (monitoimihallin) toteuttamisessa? Onko kouluilta tai urheiluseuroilta kysytty mielipidettä?

Elinvoimatoimiala:

- Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

- Karjalahden pohjoisosan asemakaavan muutos osoitti, kuinka paljon suunnittelua ja viranomaistyötä vaatii, kun iso toimija haluaa tulla alueelle. Millaisia vaikuttavuusarvioita on tehty?

Kaupunginhallitus
Ympäristölautakunta

§ 206 19.06.2023
§ 84 17.10.2023

-Lisääkö kyseinen muutos vetovoimaa ja muiden yritysten kiinnostusta sijoittua alueelle? Onko kaupungilla riittävää sopimusosaamista ja onko tässä huomioitu riskienhallinta? Olisiko kaupungin mahdollista hankkia ulkopuolista sopimusosaamista ostopalveluilla?

Perusturvatoimiala:

Perusturvatoimialan osalta kaupunginhallitus toteaa toiminnan haasteiden, vastuiden ja kehittämisvastuun siirtyneen Lapin hyvinvointialueen vastuulle. Kaupunginhallitus lähettää arviointikertomuksen tiedoksi hyvinvointialueelle ja toivoo annetun palautteen käsittelyä ja toiminnan kehittämistä vastaamaan tarkastuslautakunnan esittämiin huomioihin.

Tarkastuslautakunnan arviointikertomus 2022 on liitteenä.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus lähettää oheiset huomiot toimialoille lausuntoa varten. Kaupunginhallitus pyytää vastaukset syyskuun 15. päivään mennessä.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti lähettää oheiset huomiot toimialoille lausuntoa varten. Kaupunginhallitus päätti pyytää vastaukset syyskuun 15. päivään mennessä.

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 84
191/00.03.00/2023

Valmistelu

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 27.9.2023

Kaupunginhallitus on pyytänyt toimialoilta vastineet tarkastuslautakunnan vuoden 2022 tarkastuskertomukseen. Ympäristötoimialan johtoryhmä on käsitellyt asian ja laatinut vastineet. Vastineet on toimitettu kaupunginkansliaan.

Tarkastuslautakunnan kysymykset ja ympäristötoimialan vastineet:

Kysymys:

Tarkastuslautakunta haluaa kuulla, miten eri toimialoilla strategia on jalkautettu organisaation eri tasoille?

Vastaus:

Strategia huomioidaan toiminnan suunnittelussa. Toiminnan pääpainopistealueet otetaan suoraan strategiaan kirjatusta toimenpiteistä, kuten esimerkiksi liikenneturvallisuus tai esteettömyys. Investointikohteissa määritellään, kuinka voimakkaasti hanke tukee strategiaa. Investointikohteille tehdään yritys- ja hyvinvointiarviot.

Kaupunginhallitus
Ympäristölautakunta

§ 206 19.06.2023
§ 84 17.10.2023

Strategian toimenpiteet käydään läpi lautakunnassa ja toimialan johtoryhmissä sekä työnjohtajat ottavat strategian esille työntekijöiden kanssa.

Kysymys:

**Onko laatu- ja kalustovaatimus ollut riittävä (talviurakointi)?
Liittymien aukaisu tehdään vain osassa kaupunkia, minkä vuoksi
kuntalaiset ovat eriarvoisessa asemassa. Miten laadunvalvonta
aurausurakoinnin osalta on toteutunut?**

Vastaus:

Talvikunnossapidon kaluston laatuvaatimus on riittävä. Pihaliittymien kunnossapito kuuluu kunnossapitolain mukaan kiinteistön haltijalle. Kaupunki poistattaa kuitenkin pihaliittymien lumi/jää -vallit katujen höyläyksien (tiekarhulla tehtävät työt) yhteydessä. Edellä mainitut toimenpiteet koskevat kaikkia kaupungin alueita. Tiemestari valvoo katujen kunnossapidon laatua. Kaupungilla on käytössä sähköinen järjestelmä, josta voidaan tarkastaa muun muassa toimenpiteet ajankohtineen. Lisäksi kaupunki edellyttää urakoitsijoilta jo tarjouspyyntövaiheessa tiettyjä laatuasioita.

Kysymys:

**Väestönsuojien ajantasaistamisen eteen työt on aloitettu. Missä
vaiheessa tämä työ on menossa ja kuinka laajasti REDI:n suositukset
on laitettu täytäntöön?**

Vastaus:

Väestönsuojien suunnitellut työt ovat käynnissä. Tällä hetkellä valmistumatta ovat vielä Kivikon koulun ja kaupungintalon väestönsuojatilat. Edellä mainitut tilat pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2023 aikana. REDIN suosittelemat tarvikkeet on jokaiseen tilaan hankittu.

Kysymys:

**Onko kiinteistöjen osalta laadittu peruskorjaussuunnitelma, jonka
pohjalta korjausvelka voidaan arvioida?**

Vastaus:

Peruskorjaussuunnitelma on laadittu aikavälille 2022-2034 ja se on käsitelty tilatyöryhmässä ja kaupunginhallituksessa. Korjausvelka määritellään erikseen arvonmäärityksen kautta (Trellum Oy 2012) ja korjausvelkalaskelmaa päivitetään vuosittain.

Kysymys:

**Miten ympäristötoimiala suhtautuu hankkeiden hyödyntämiseen
yksittäisten strategisten painopistealueiden edistämässä?**

Vastaus:

Ympäristötoimialan viranhaltijat ovat yleensä mukana nimettyinä asiantuntijoina kaupungin eri hankkeissa. Ympäristötoimialan hankkeet koostuvat pääosin investointien hankekokonaisuuksista.

Kaupunginhallitus
Ympäristölautakunta§ 206 19.06.2023
§ 84 17.10.2023**Esittelijä**

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Nuorisovaltuusto	§ 4	20.02.2023
Nuorisovaltuusto	§ 24	11.09.2023
Kaupunginhallitus	§ 294	25.09.2023
Ympäristölautakunta	§ 85	17.10.2023

Nuorisovaltuuston edustajaehdokkaiden nimeämiset hyvinvointi-, elinvoima- ja ympäristölautakuntiin

Nuorisovaltuusto 20.02.2023 § 4

Valmistelu

Tanja Paaso-Rantala

Kemin kaupunki on päättänyt hakea nuorisovaltuustomyönteinen kunta sertifikaattia ja Kemin kaupungin hallintosääntöön on tehty muutos, jossa määritellään seuraavasti: nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo – ja puheoikeus elinvoima -,hyvinvointi – ja ympäristölautakunnissa salassa pidettäviä kokousasioita lukuunottamatta.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Nimetään nuorisovaltuuston edustajat elinvoima, -hyvinvointi – ja ympäristölautakuntiin ja viedään ehdotukset kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi. Pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Päätös

Nimetään nuorisovaltuuston edustajat lautakuntiin.
Tuomas Paananen hyvinvointilautakuntaan,
Elmeri Päiväniemi ympäristölautakuntaan ja
Eevi Mäkelä elinvoimalautakuntaan.

Pykälä tarkastettu kokouksessa.

Nuorisovaltuusto 11.09.2023 § 24

Valmistelu

Tanja Paaso-Rantala

Nuorisovaltuuston edustajalla on läsnäolo – ja puheoikeus elinvoima-, hyvinvointi – ja ympäristölautakunnissa salassa pidettäviä kokousasioita lukuunottamatta.

Esittelijä

Puheenjohtaja

Päätösehdotus

Nimetään nuorisovaltuuston edustajat elinvoima, -hyvinvointi – ja ympäristölautakuntiin ja viedään ehdotukset kaupunginhallitukselle hyväksyttäväksi.

Pykälä tarkistetaan kokouksessa.

Nuorisovaltuusto	§ 4	20.02.2023
Nuorisovaltuusto	§ 24	11.09.2023
Kaupunginhallitus	§ 294	25.09.2023
Ympäristölautakunta	§ 85	17.10.2023

Päätös Nimetään nuorisovaltuuston edustajaksi elinvoimalautakuntaan Eevi Mäkelä, hyvinvointilautakuntaan Minja-Maria Tervo ja ympäristölautakuntaan Ronja Vuorela.

Pykälä tarkistettiin kokouksessa.

Kaupunginhallitus 25.09.2023 § 294

Esittelijä Kaupunginjohtaja Matti Ruotsalainen

Päätösehdotus Kaupunginhallitus päättää nimetä, nuorisovaltuuston edustajat seuraavasti:
- elinvoimalautakuntaan Eevi Mäkelä
- hyvinvointilautakuntaan Minja-Maria Tervo
- ympäristölautakuntaan Ronja Vuorela.

Päätös Kaupunginhallitus päätti nimetä, nuorisovaltuuston edustajat seuraavasti:
- elinvoimalautakuntaan Eevi Mäkelä
- hyvinvointilautakuntaan Minja-Maria Tervo
- ympäristölautakuntaan Ronja Vuorela.

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 85 169/12.05.00/2022

Valmistelu Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 9.10.2023

Kaupunginhallitus on nimennyt kokouksessaan 25.9.2023 § 294 nuorisovaltuuston edustajaksi ympäristölautakuntaan Ronja Vuorelan.

Esittelijä Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus Merkitään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi.

Ympäristölautakunta

§ 86

17.10.2023

Investointiohjelman 2023 muutos/Kulttuurikeskuksen teatterin vss- tilan muuttaminen arkistoksi**Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 86
365/02.02.00/2022****Valmistelu**

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall, 12.10.2023

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 12.12.2022 talousraviokäsittelyn § 104 yhteydessä päättänyt, että mikäli teatterin vss-tilan investointiin varattu määrärahaa ei tarvita kokonaisuudessaan, niin mahdollinen säästö käytetään Mansikkanokan alueen kehittämiseen lasten ja nuorten harrastustoimintaa varten.

Tilapalvelu on kartoittanut tarvittavan arkistotilan suuruutta ja todennut, että huomattavan paljon pienempi tila riittää. Määrärahaa jää käyttämättä ainakin 150 000 €.

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Lautakunta päättää, että Mansikkanokan alueen parantamiseksi hankitaan liikunta/leikkivälineitä uimaranta-puistoalueelle, parannetaan uimarannan pukukopit ja lisätään uimarannalle hiekkaa.

Päätös

Esittelijä muutti esitystään seuraavasti:

Lautakunta päättää, että Mansikkanokan alueen parantamiseksi hankitaan liikunta/leikkivälineitä uimaranta-puistoalueelle, parannetaan uimarannan pukukopit, uusitaan laavu ja lisätään uimarannalle hiekkaa. Lautakunta hyväksyi muutetun esityksen.

Ympäristölautakunta

§ 87

17.10.2023

Ympäristötoimialan talousseuranta

Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 87

Ympäristötoimialan talousseuranta on 1.1.-12.10.2023 on oheismateriaalina.

Päätösehdotus

Merkittää tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Ympäristölautakunta

§ 88

17.10.2023

Saapuneet kirjeet**Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 88**

KAUPUNGINHALLITUKSEN ilmoitus ettei se KunL:n 92 §:n ja hallintosäännön 30 §:n nojalla vaadi ympäristölautakunnan 22.8.2023 pöytäkirjassa mainittujen päätösten ottamista kaupunginhallituksen käsiteltäväksi.

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Ympäristölautakunta

§ 89

17.10.2023

Ajankohtaiset asiat**Ympäristölautakunta 17.10.2023 § 89**

- Tornionlaakson museon valitus Kemin uimahallin asemakaavan muutoksesta (**oheismateriaalina**).

Esittelijä

Ympäristöjohtaja Mika Grönvall

Päätösehdotus

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi.

Oheismateriaali

Tornionlaakson museon valitus Kemin uimahallin asemakaavan muutoksesta 9.10.2023

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 80, § 81, § 83, § 84, § 85, § 86, § 87, § 88, § 89

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa ei saa tehdä kuntalain 136 §:n mukaan oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Muutoksenhakuohje koskee pykälää: § 82**HANKINTAOIKAISUOHJE JA VALITUSOSOITUS**

Julkista hankintaa koskevaan päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun voidaan julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016, jäljempänä *hankintalaki*) mukaan hakea muutosta vaatimalla hankintayksiköltä oikaisua (jäljempänä *hankintaoikaisu*). Asia voidaan myös saattaa valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi.

Hankintaa koskevasta asiasta voi tehdä hankintayksikölle oikaisuvaatimuksen tai markkinaoikeudelle toimitettavan valituksen se, jota asia koskee (jäljempänä *asianosainen*). Asianosainen on se, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa.

Hankintaoikaisuvaatimuksen vireilletulo ja käsittely eivät vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosainen voi hankintalain nojalla hakea muutosta valittamalla markkinaoikeuteen.

I HANKINTAOIKAISUOHJE**Hankintaoikaisuvaatimuksen kohde**

Hankintayksikön päätökseen tai muuhun hankintamenettelyssä tehtyyn ratkaisuun tyytymätön voi vaatia hankintalain 132–135 §:n mukaan hankintaoikaisua. Hankintaoikaisua voi vaatia hankintayksiköltä kirjallisesti tarjouskilpailuun osallistunut tarjoaja tai osallistumishakemuksen tehnyt ehdokas tai muu taho, jota asia koskee.

Hankintaoikaisuvaatimuksen tekemiselle säädetty aika

Asianosaisen on vaadittava hankintaoikaisua 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä valitusosoituksineen tai muusta hankintamenettelyssä tehdystä ratkaisusta.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Tiedoksianto sähköisesti

Jos hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti, asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Tiedoksianto kirjeitse

Jos hankintapäätös on annettu tiedoksi postitse kirjeellä, asianosainen on saanut asiasta tiedon seitsemäntenä päivänä sen lähettämisestä, jollei asianosainen näytä saaneensa tiedon myöhemmin.

Mikäli hankintapäätös on annettu todisteellisesti tiedoksi, asianosainen on saanut päätöksestä tiedon saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisäntitodistukseen merkittynä aikana.

Hankintaoikaisua koskevan vaatimuksen sisältö

Hankintaoikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimukset perusteineen. Vaatimuksesta on käytävä ilmi oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi.

Vaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin vaatimuksen tekijä vetoaa, mikäli ne eivät jo ole hankintayksikön hallussa.

Toimitusosoite

Hankintaoikaisuvaatimus toimitetaan hankintayksikölle. Hankintayksikön yhteystiedot:

Hankintayksikkö: Kemin kaupunki
Valtakatu 26, 94100 Kemi
kirjaamo@kemi.fi

II VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUTEEN

Muutoksenhaun kohde ja rajoitukset

Asianosainen voi saattaa asian markkinaoikeuden käsiteltäväksi tekemällä valituksen.

Valituksella markkinaoikeuden käsiteltäväksi voidaan saattaa hankintayksikön päätös tai hankintayksikön muu hankintamenettelyssä tehty ratkaisu, jolla on vaikutusta ehdokkaan tai tarjoajan asemaan.

Markkinaoikeuden käsiteltäväksi valituksella ei voida saattaa hankintayksikön sellaista päätöstä tai muuta ratkaisua, joka koskee:

1. yksinomaan hankintamenettelyn valmistelua;
2. sitä, että hankintasopimusta ei jaeta osiin 75 §:n nojalla; tai
3. sitä, että 93 §:ssä tarkoitetun kokonaistaloudellisen edullisuuden perusteena käytetään yksinomaan halvinta hintaa tai kustannuksia.

Puitejärjestelyyn perustuva hankinta

Puitejärjestelyyn perustuvaan hankintaan ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää, tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskeva ratkaisu

Dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevaan hankintayksikön ratkaisuun ei saa hakea muutosta valittamalla, jollei markkinaoikeus myönnä asiassa käsittelylupaa hankintalain 146 §:n mukaisesti. Lupa on myönnettävä, jos asian käsittely on lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa asioissa tärkeää tai siihen on painava, hankintayksikön menettelyyn liittyvä syy.

Tiedoksianto sähköisesti

Hankintapäätös on annettu tiedoksi sähköisesti. Asianosainen on saanut tiedon hankintapäätöksestä oheisasiakirjoineen sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä. Asianosainen on saanut tiedon päätöksestä lähettämispäivänä, jollei asianosainen esitä luotettavaa selvitystä tietoliikenneyhteyksien toimimattomuudesta tai vastaavasta muusta seikasta, jonka johdosta sähköinen viesti on saapunut asianosaiselle myöhemmin.

Muutoksenhakuaika

Valitus on tehtävä kirjallisesti 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintaa koskevasta päätöksestä valitusosoituksineen. Tiedoksisaantipäivää ei lasketa mukaan valitusaikaan.

Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen markkinaoikeuden aukioloajan päättymistä. Markkinaoikeuden virka-aika on ma-pe klo 8.00–16.15.

Valituksen sisältö

Valituksessa on ilmoitettava:

1. päätös, johon haetaan muutosta (*valituksen kohteena oleva päätös*);
2. miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (*vaatimukset*);
3. vaatimusten perustelut;
4. mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Puitejärjestelyyn perustuvan hankinnan ja dynaamiseen hankintajärjestelmään hyväksymistä koskevan ratkaisun osalta valituskirjelmässä on esitettävä, minkä vuoksi käsittelylupa tulisi myöntää.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä markkinaoikeudelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi markkinaoikeus valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

1. valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen;
2. selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta;
3. asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Oikeudenkäyntimaksu

Muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään oikeudenkäyntimaksu sen mukaan kuin tuomioistuimaksulaissa (1455/2015) säädetään.

Valitusperusteeseen perustuva muutoksenhakukielto

Hankintalain 163 §:n mukaan markkinaoikeuden toimivaltaan kuuluvaan asiaan ei saa hakea muutosta kuntalain (410/2015) eikä oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain nojalla.

Muutoksenhausta ilmoittaminen hankintayksikölle

Hankintalain 148 §:n nojalla hankinta-asiaan muutosta hakevan on kirjallisesti ilmoitettava hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikölle viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeuteen. Ilmoitus on toimitettava hankintayksikön kohdassa I mainittuun osoitteeseen.

Valituksen toimittaminen, markkinaoikeuden osoite ja muut yhteystiedot

Valitus on toimitettava markkinaoikeudelle. Valituksen voi toimittaa markkinaoikeuden kansliaan henkilökohtaisesti, asiamiestä käyttäen, lähetin välityksellä, postitse, telekopiona tai sähköpostin avulla kuten sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetussa laissa (13/2003) säädetään. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa.

Jos vireillepanon viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, voi asiakirjat toimittaa markkinaoikeudelle ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Markkinaoikeuden yhteystiedot:

Markkinaoikeus
Sörnäistenkatu 1
00580 Helsinki
puh. 029 56 43300
fax 029 56 43314
markkinaoikeus(at)oikeus.fi

Sähköinen asiointipalvelu: <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>